

HİTİT
ÜNİVERSİTESİ

TYÇ UYUM VE AKREDİTASYON OFİSİ

TYÇ'YE VE AKREDİTASYONA UYGUN

PROGRAM PROFİLİ VE DERS BİLGİ FORMU

HAZIRLAMA KILAVUZU

www.hitit.edu.tr/tr/akreditasyon

akreditasyon@hitit.edu.tr

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

03

Kılavuzla ve kılavuzun kullanımıyla ilgili genel bilgiler

PROGRAM AMAÇLARI

03

Program amaçlarının tasarımına ilişkin detaylar

PROGRAM YETERLİLİKLERİ

05

Program yeterlilikleri hakkında genel bilgiler ve yeterliliklerin oluşturulması

DERS BİLGİ FORMLARININ DÜZENLENMESİ

07

Ders bilgi formlarının (ders izlencelerinin) düzenlenmesine ilişkin ayrıntılı bilgiler

SON NOTLAR

13

Dikkat edilmesi gereken birkaç ayrıntı ve iletişim bilgileri

EKLER

14

Kılavuz metninde göndermede bulunulan ekler

TYÇ'YE VE AKREDİTASYONA UYGUN

PROGRAM PROFİLİ VE DERS BİLGİ FORMU

HAZIRLAMA KILAVUZU

Hazırlayan: Prof. Dr. İsa SARI | Dosya Sürümü ve Tarihi: v 1.0.4 - 23.02.2026

01 GİRİŞ

Bu kılavuz, Hitit Üniversitesi bünyesindeki programların Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine uyumu ve akreditasyonları gibi süreçlere yönelik olarak program amaçlarının ve yeterliliklerinin tasarlanması başta olmak üzere ders içeriklerinin oluşturulması, ders öğrenme çıktılarının yazımı gibi hususlara yönelik olarak hazırlanmıştır. Kılavuz'da belirtilen hususların öğrenim düzeyleri (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora vd.) ve programlar özelinde farklılıklar gösterebileceği unutulmamalıdır. Bu noktada her akreditasyon kuruluşunun temel aldığı genel ve programa özgü ölçütler de ayrıca gözden geçirilmeli, tasarımlar ve tanımlamalar buna göre yapılmalıdır. Program profili kapsamındaki *Kazanılan Derece, Derecenin Düzeyi, Önceki Öğrenmenin Tanınması, Mezuniyet Koşulları* gibi hususlar mevzuatça belirlendiğinden bu tür başlıklar kılavuza dâhil edilmemiştir.

3

02 PROGRAM AMAÇLARI

Öğretim amaçları gibi adlarla da yer alır. İlgili programdan mezun olan öğrencilerin kısa-orta vadede sahip olmaları gereken temel özellikleri, erişmeleri beklenen veya istenen kariyer çıktıları ile meslekî becerileri genel olarak tanımlayan amaçlardır. Bu amaçlar kısaca “nasıl bir mezun profili beklenildiği”ne ve mezunların neleri yapabileceklerine odaklanır. Bu hususta YÖKAK, program amaçlarını şu şekilde tanımlamıştır: “Programın eğitim amaçları, mezunların bir programı bitirmelerini izleyen birkaç yıl içinde gerçekleştirmeleri beklenenleri tanımlayan ifadelerdir.”

Tanımlanan program amaçlarına ulaşıldığının tespiti ve belgelenmesi için çeşitli ölçme-değerlendirme mekanizmaları tesis edilmiş ve bunlar aktif bir şekilde kullanılıyor olmalıdır. Dolayısıyla her başlıkta olduğu gibi program amaçlarında da ölçülebilirlik ve izlenebilirlik esastır. Bu noktada mezun anketleri, staj tutanakları, işveren görüşmeleri, kariyer takibi süreçleri gibi sistematik ve somut verilere dayalı mekanizmalar geliştirilebilir.

Program amaçları bir paragrafta toplanabileceği gibi maddeler hâlinde de yazılabilir. 50-100 sözcükten oluşması, maddelendirildiği takdirde toplam madde sayısının 5-8 arasında tutulması tavsiye edilir. Tüm amaçlar şeffaf ve kamunun erişimine açık olarak ilgili programın web sitesi üzerinden yayımlanmalı ve Eğitim Kataloğu'na işlenmelidir. Her dönem başında amaçların (ve programla ilgili diğer detayların) Eğitim Kataloğu başta olmak üzere ilgili web sitelerinde, varsa tanıtım materyallerinde yer alması ve erişilebilir olması önemlidir.

Program Amaçlarının Hazırlanmasında Dikkat Edilecek Hususlar:

- Üniversitenin ve varsa birimin misyonu, vizyonu ve kalite politikası ile tutarlı olmalıdır.
- İç paydaşların¹ ve dış paydaşların² görüşü alınarak hazırlanmalıdır.³
- İlgili alandaki toplumsal, sektörel-meslekî ve bilimsel ihtiyaçlar gözetilerek tasarlanmalıdır.
- Gelişmeler ve ihtiyaçlar doğrultusunda güncellenmeli ve güncel kalması sağlanmalıdır.
- TYÇ'nin ve ilgili akreditasyon kuruluşunun tanımlarına uygunluk göstermelidir.
- Öznel, basmakalıp veya ölçülemeyen ifadelerden, deyimlerden kaçınılmalıdır.
- Açık, kısa ve net ifadeler tercih edilmelidir.
- Derslere özgü spesifik kazanımlar ve gereksiz detaylar yer almamalıdır.

Program Amaçlarından Örnekler:

Türk Dili ve Edebiyatı Lisans Programının amacı, öğrencilere mesleki yaşamlarında gerekli temel bilgi, beceri ve yetenekleri kazandırmak; sorgulayan, araştıran, yeniliklere açık, Türkoloji alanıyla ilgili güncel gelişmeleri yakından takip eden, etkili iletişim kurma becerilerine sahip, etik ilkeleri benimsemiş, paydaşlarıyla ilişkiler geliştirebilen bireyler yetiştirmektir.

Makine Mühendisliği Lisans Programının amacı;

- mühendislik alanının gerektirdiği temel bilgi, beceri ve yetkinliklerle donatılmış,
- öğrenim hayatında elde ettiği teorik bilgileri ve pratikleri meslek yaşamına aktarip uygulayabilen,
- alanındaki güncel gelişmeleri takip edip kendini geliştiren,
- analitik düşünen, araştıran, sorgulayan, etik ilkelere bağlı,
- sorunlara yenilikçi, özgün ve sürdürülebilir çözüm önerileri sunabilen bireyler yetiştirmektir.

Aşçılık önlisans programının amacı; alanıyla ilgili pratik bilgilerle ve becerilerle donatılmış, gerekli el becerilerine sahip, özgün üretim ve pişirme tekniklerine hâkim, sektörün ve yörenin ihtiyaçlarını önceleyip bunlara uygun çözümler geliştirebilen, yerel ve evrensel mutfak kültürü konusunda akademik bilgi, deneyim ve disipline sahip, yenilikçi, araştıran, pratik, üretken aşçı ve şefler yetiştirmektir.

Bu örnekler diğer öğrenim düzeyleri ve programlar için de uyarlanabilir. Amaçlarda alana özgü hususlara yer verilebilir. Amaçların yazımında özgünlük ve kısmen bölgeye aitlik esas kriterlerden biri olarak ele alınmalıdır. Dolayısıyla diğer üniversitelerin benzer programlarının amaçlarının kullanımından kaçınılmalıdır.

YÖK'ün TYYÇ sayfasında yer alan ilgili TYYÇ temel alan yeterlilikleri (bk. [Ek-1](#)) bilgi, beceri ve yetkinlikler olmak üzere üç ana başlık altında toplanmıştır. Program amaçlarının yazımında bu başlıklar ve ilgili alt başlıkları da detaylıca gözden geçirilmeli, gerekli uyum sağlanmalıdır.

¹ Öğrenciler, akademik ve idari personel, öğrenci toplulukları ve temsilcileri, üniversitenin diğer birim ve programları vs.

² Mezunlar, sektör temsilcileri, işverenler, meslek odaları, ilgili kurum ve kuruluşlar, öğrenci velileri vs.

³ Paydaş görüşleri toplantı, mülakat, anket gibi planlı yöntemlerle alınmalı ve bunlar tutanak, fotoğraf, imza listesi gibi belgelerle kanıtlanmalıdır. Akreditasyona dair tüm süreçlerde bu tür kanıtlar tutularak istendiğinde sunulmalıdır.

03 PROGRAM YETERLİLİKLERİ

Program çıktıları, öğrenme kazanımları gibi terimlerle de tanımlanır. Program yeterlilikleri, öğrencilerin ilgili programdan mezun oluncaya kadar kazanmış olmaları öngörülen, beklenen, istenilen bilgi, beceri ve yetkinliklerdir. Bu yeterlilikler programdan mezun olan bir öğrencinin neyi bildiğini, neleri yapabildiğini/yapabileceğini veya nelerin üstesinden gelebileceğini ifade eder. Her bölüm veya anabilim dalı kendi program(lar)ı için TYYÇ’de yer alan *Temel Alan Yeterlilikleri* (bk. [Ek-1](#)) kapsamında değerlendirmeler yapmalı ve bunlara uygun yeterlilikler tasarlayıp tanımlamalıdır.

Program yeterlilikleri, öğrencilere öğrenim süreleri boyunca neyi bilmeleri ve neleri yapabilmeleri gerektiği konusunda fikir verir. Öğrenim gördüğü programın yeterliliklerini okuyan bir öğrenci, başarıyla mezun olduğunda hangi bilgi, beceri ve yetkinliklere sahip olacağıyla ilgili bilgi sahibi olur. Dolayısıyla program yeterlilikleri buna göre tasarlanmalı ve şekillenmelidir. Program yeterlilikleri;

- Bilgi (kuramsal-olgusal),
- Beceri (bilişsel-uygulamalı),
- Yetkinlikler (bağımsız çalışabilme ve sorumluluk alabilme yetkinliği, öğrenme yetkinliği, iletişim ve sosyal yetkinlik, alana özgü yetkinlik)

boyutlarında tasarlanır ve çıktılar bu boyutlarla eşleştirilir (bk. [Ek-1: TYYÇ Düzey Yeterlilikleri](#)).

Program yeterlilikleri derslerin öğrenme çıktılarıyla doğrudan ilişkilidir. Dolayısıyla derslerin tamamının öğrenme çıktıları program yeterliliklerini karşılıklı olarak destekler. Bu sebeple program yeterlilikleri ile derslerin öğrenme çıktıları arasında uyum ve ilişki sağlanmalıdır. Program yeterlilikleri, bir önceki basamak olan program amaçlarıyla da ilişkilidir ve yine uyumlu olmalıdır.

5

Program Yeterliliklerinin Hazırlanmasında Dikkat Edilecek Hususlar:

- Bir program için **12-16 arası yeterlilik** tasarlanmalıdır.
- Öğrenci mezun olduğunda neyi bilmeli, neyi yapabilmeli ve hangi konularda yetkin olmalı sorularına cevap vermeli ve bunları karşılamalıdır.
- Diğer üniversitelerin benzer programlarının yeterlilikleri örnek alınmamalı; bölge, sektör, misyon, ihtisaslaşma gibi odaklar göz önünde bulundurulmalıdır.
- Tüm yeterlilikler gerçekçi, ölçülebilir ve izlenebilir, ayrıca gerektiğinde kanıtlanabilir olmalıdır.
- İlgili tüm paydaşların görüşü alınarak hazırlanmalıdır (sürece ilişkin kanıtlar saklanmalıdır).
- Alana özgü yeterlilikler bulunmalıdır ve tüm yeterlilikler özgünlük taşımalıdır.
- Her bir yeterlilik ihtiyaçlar ve gelişmeler üzere güncellenmeli ve güncellik sağlanmalıdır.
- TYYÇ’nin ve ilgili akreditasyon kuruluşunun tanımlarına ve ölçütlerine uygunluk göstermelidir.
- Yeterliliklerin tamamı şeffaf ve kamunun erişimine açık olarak yayımlanmalıdır.
- Program amaçlarıyla, ayrıca Hitit Üniversitesinin güncel stratejik planı, misyon ve vizyonu, varsa birim misyon ve vizyonu ile de uyumlu olmalıdır.
- Her bir yeterliliğin hangi alan yeterliliğine (bilgi, beceri, yetkinlik) denk geldiği belirtilmelidir.
- Hem öğrenciler hem de paydaşlar tarafından anlaşılabilir, açık ve net ifadeler kullanılmalıdır.
- Yeterlilikler, 21. yüzyıl yetkinliklerini kapsamalıdır (bk. [Ek-2 21. Yüzyıl Yetkinlikleri](#)).
- Tüm yeterlilikler her dönem başında *Hitit Üniversitesi Eğitim Kataloğu*’nda yayımlanmalıdır.

Her ne kadar geçmişte *tanımlama, yapma, çözme* gibi yapılar kullanılmış olsa da **her bir yeterlilik geniş zamanla bitirilmelidir** (tanımlar, yapar, çözer vs.).

Örnek Program Yeterlilikleri (Türk Dili ve Edebiyatı):

PY-1	<i>Türk dili ve edebiyatının temel kavramları, eserleri, olguları, etkileşim yolları ve aşamaları hakkında ileri düzeyde kuramsal, yöntemsel ve olgusal bilgilere sahip olur.</i>
PY-2	<i>Türk dili ve edebiyatının dünya dilleri ve edebiyatları içerisindeki yeri ve önemiyle ilgili bilgi sahibi olur.</i>
PY-3	<i>Türk dili ve edebiyatının temelini oluşturan tarihî ve modern kaynaklara ulaşır bunları değerlendirir ve farklı mecralarda kullanır.</i>
PY-4	<i>Türk dili ve edebiyatı kapsamındaki her türlü bilgi ve beceriyi gerek akademik gerek popüler ortamlarda kullanır ve uygular.</i>
PY-5	<i>Edebiyat ve dilcilik çalışmalarının kuramsal ve eleştirel metotlarını kullanarak Türk dili ve edebiyatı çalışmalarını yürütür.</i>
PY-6	<i>Gerek bireysel olarak gerek bir çalışma grubu içerisinde alan bilgilerini aktarma, uygulama, yayma ve geliştirme konusunda sorumluluk alır.</i>
PY-7	<i>Alanda edindiği bilgileri genel bir bakış açısıyla değerlendirir ve düzenleme süreçlerini yönetir.</i>
PY-8	<i>Türk dili ve edebiyatının öğrenme süreçlerini yorumlayıp alanla ilgili kişisel düzeyde gelişimi ve yaşam boyu öğrenmeyi temin eder.</i>
PY-9	<i>Alanının gerektirdiği düzeyde bilişim teknolojilerini ve uygulamalarını ileri düzeyde kullanır.</i>
PY-10	<i>Alanla ilişkili her türlü etkinlik ve çalışmayı takip edip bu etkinliklere katılır ve yeni etkinliklerde bulunur.</i>
PY-11	<i>Türk dili ve edebiyatıyla ilgili tarihî ve güncel bilgileri bütüncül yaklaşımla bir arada değerlendirip yorumlayarak paydaşlara aktarır.</i>
PY-12	<i>Farklı bilim alanlarıyla etkileşimde bulunup etik sınırlar içinde alanıyla ilgili çok yönlü gönüllülük faaliyetleri planlar ve yürütür.</i>
PY-13	<i>Alanıyla ilgili en az bir yabancı dili Avrupa Dil Portföyü B1 düzeyi veya üstünde kullanarak sözlü ve yazılı iletişim kurar.</i>
PY-14	<i>Güncel, sistemli, eleştirel ve tutarlı düşünme yollarını geliştirerek değerlendirmeler yapar.</i>

04 DERS BİLGİ FORMLARININ DÜZENLENMESİ

Bu kısımda, *Hitit Üniversitesi Ders Bilgi Formu*'na ait şablonun nasıl doldurulacağı örnekler üzerinden, başlıklar nezdinde açıklanmaktadır. Örmek ders bilgi formuna Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine Uyum ve Akreditasyon Ofisinin web sayfası üzerinden (hitit.edu.tr/tr/akreditasyon) ulaşılabilir. Ders bilgi formlarının hem Türkçe hem de İngilizce sürümleri oluşturulmalı ve tüm süreçte iki dilde de belgeler sunulmalıdır.

04.1 Eğitim Biriminin Adı

Dersin okutulacağı eğitim biriminin adı yazılmalıdır:

Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Fen-Edebiyat Fakültesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü vs.

04.2 Program Adı

Programın adı tam olarak yazılmalıdır:

Aşçılık, Türk Dili ve Edebiyatı, İşletme Tezli Yüksek Lisans, Tarih Doktora, Tıpta Uzmanlık vs.

04.3 Dersin Adı

Baş harfleri büyük olacak şekilde dersin adı yazılmalıdır:

Çağatay Türkçesi, Anadolu Mutfağı vs.

Tüm düzeylerde, seçmeli ders adlarında I, II gibi devama işaret eden adlar kullanılmamalıdır. Seçmeli dersler grubunda devam derslerinin bulunmaması esastır.

Lisansüstü ders adlarında *Giriş*, ... *Temelleri* gibi önlisans/lisans düzeyi adlandırmalardan kaçınılmalıdır. Ayrıca lisans/yüksek lisans/doktora vd. düzeylerde çakışan, aynı isimli ders adları yer almamalıdır.

04.4 Dersin Kod, Kredi ve Saat Bilgileri

Bu bölüm altındaki değerler uygun olarak doldurulmalı, dersin kodu bilinmiyorsa veya ders ilk defa açılacaksa, Kodu kısmı boş bırakılmalıdır. *Yarıyılı* Roma rakamlarıyla I, II, III veya IV şeklinde gösterilmelidir. Dersin kendi saat miktarları, AKTS'si ve diğer detayları tabloya doğru bir şekilde işlenmelidir.

04.5 Dersin Düzeyi

Önlisans, Lisans, Yüksek Lisans, Doktora, Sanatta Yeterlilik, Tıpta Uzmanlık vs. işaretlenmelidir. Gerekli durumlarda *Diğer* hanesi yeniden düzenlenebilir.

04.6 Dersin Türü

Zorunlu veya Seçmeli işaretlenmelidir.

04.7 Dersin Sorumlusu

Dersin sorumlu öğretim elemanı dönemlere göre değişiklik gösterebileceğinden dolayı bu kısım boş bırakılmalıdır.

04.8 Dersin Amacı

Bir cümleyle ve tek yüklemle ifade edilmelidir. Dersin öğrenme çıktıları, daha genelde program yeterlilikleri ve haftalık ders içeriği ile de uyumlu olmalıdır. Dersin öğrenme çıktıları ile haftalık içeriklerinin burada yazılacak amaç üzerine şekillendirilmesi gereklidir.

Dersin amacı mümkün olduğunca bir paragraf içinde tek cümlede özetlenmeli, dersin öğrenme çıktıları odağında, bu çıktılar göz önünde bulundurularak yazılmalıdır.

Örnek Ders Amacı Metni:

Dersin amacı, öğrencilere Çağatay Türkçesiyle yazılmış metinleri okuma ve bu metinler üzerinde sesbilgisi, biçimbilgisi, sözdizimi ve sözvarlığı incelemeleri yapabilme becerisini kazandırmak, ayrıca bu dönemin tanımlanması ve Türkçenin diğer dönemleriyle karşılaştırılması hususunda gerekli gerekli bilgi ve beceriyi kazandırmaktır.

04.9 Dersin Özet İçeriği

Derste değinilecek konular bir veya birkaç cümlede özetlenmelidir. Cümle niteliğinde yazılmalıdır. Haftalık ders içeriği buraya olduğu gibi kopyalanmamalı ancak haftalık ders içerikleriyle de uyumlu olmalıdır.

Örnek Dersin Özet İçeriği Metni:

Derste, Çağatay Türkçesiyle ilgili literatür aktarılıp bu dönem Türkçesinin sesbilgisel, biçimbilgisel, sözdizimsel başta olmak üzere çeşitli dilbilgisel düzeylerdeki özellikleri açıklanacak, öğrencinin dönem Türkçesiyle yazılmış metinler üzerinde okumalar ve tahliller yapması sağlanacaktır.

04.10 Ön Koşul Dersleri

Öğrencinin bu dersi almadan başka ders veya dersleri alması gerekiyorsa, bu derslerin hangileri olduğu derslerin arasına virgül konularak belirtilmelidir: *Eski Anadolu Türkçesi, Türk Dili Tarihi* gibi.

Seçmeli derslerde ön koşul dersleri yer almamalıdır.

04.11 Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Aşağıdakilerden uygun olanlar seçilmelidir. Ağırlık hangilerinde ise seçim ve sıralama da ona göre yapılmalıdır.

Anlatım	Olay İncelemesi	Rol Oynama
Tartışma	Alan Gezisi	Dramatize Etme
Soru-Yanıt	Sorun/Problem Çözme	Proje Tasarımı/Yönetimi
Uygulama-Alıştırma	Takım/Grup Çalışması	Rapor Hazırlama
Gözlem	Beyin Fırtınası	Sunum

04.12 Kaynaklar

Aşağıdaki örneğe göre düzenlenmelidir ve maddelemeye, listelemeye, büyük/küçük harflere, stillere vs. dikkat edilmeli, APA'nın güncel sürümü kullanılmalıdır. Ancak program içinde tutarlı olmak ve programdaki tüm derslere uygulanmak kaydıyla farklı sürümler veya farklı referanslama sistemleri de tercih edilebilir. Kaynaklar soyadına göre alfabetik olarak sıralanmalıdır. Kitap, makale, tez, bildiri, teknik not gibi akademik/bilimsel yayınların kaynak olarak sunulması önemlidir.

Dersin kaynakları oluşturulurken güncel ve ulaşılabilir kaynakların seçilmesi, farklı görüşlerden kaynaklara yer verilmesi tavsiye edilir.

- Akalın, M. (1998). *Tarihi Türk Şiveleri*. Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- Argunşah, M. (2013). *Çağatay Türkçesi*. Kesit Yayınları.
- Eckmann, J. (2003). *Harezmi, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar* (haz. Sertkaya, O. F.). Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Eckmann, J. (2009). *Çağatayca El Kitabı* (çev. Karaağaç, G). Kesit Yayınları.
- Kargı Ölmez, Z. (1996). *Şecere-i Terakime (Türkmenlerin Soykütüğü)*. Simurg Yayınları.
- Ünlü, S. (2013). *Çağatay Türkçesi Sözlüğü*. Eğitim Yayınevi.

04.13 Dersin Öğrenme Çıktıları

Öğrenme çıktıları, dersi başarıyla tamamlayan bir öğrencinin dersle ilgili olarak neyi ne kadar bileceğini, neleri nasıl yapacağını, hangi duyuşsal becerileri kazanacağını genel bir şekilde tanımlayan ifadeler bütünüdür. Öğrenme çıktıları, öğreticinin niyetinden çok öğrenci odaklı yazılır ve ders boyunca yapılacaklara değil, dersin tamamlanmasından sonra, dönem sonunda öğrencinin neleri yapabileceğine odaklanır.

Programın düzeyine ve seviyesine göre *Bilişsel*, *Duyuşsal* ve *Psiko-motor Alan Taksonomisi* dikkate alınarak hem alt bilişsel (bilgi, kavrama, uygulama) hem de üst bilişsel (analiz, sentez, değerlendirme) becerileri kazandırmaya yönelik olacak şekilde yazılmalı; gözlenebilir, ölçülebilir nitelikteki fiiller belirlenmelidir. Önlisans ve lisans düzeyinde daha çok bilişsel alan piramidinin alt-orta basamakları tercih edilir. Lisansüstünde ise aşamalı olarak piramidin daha tepesine doğru olan basamaklar kullanılır ve dersin öğrenme çıktıları bu fiiller kullanılarak düzenlenir. Konuyla ilgili daha fazla bilgi ve materyal için [tıklayınız](#).

Öğrenme Çıktılarının Hazırlanmasında Dikkat Edilecek Hususlar:

- Numaralandırılarak dersin özelliğine göre 4-6 kadar öğrenme çıktısı yazılmalıdır.
- Her çıktıda sadece bir ana fiil (yüklem) kullanılmalı ve çıktılar *yapma*, *etme* değil *yapar*, *eder* şeklinde bitirilmelidir.
- Çıktılar, (a) dersin amacı, (b) içeriği, (c) uygulanacak öğretim yöntem-teknikleri ve (d) ölçme-değerlendirme yöntemiyle uyumlu olmalıdır.
- Öğretim elemanının derste neler yapacağından ziyade, öğrencilerin ders sonunda edineceği bilgi, beceri, tutum ve davranışlara odaklanılmalıdır.
- Ders içeriği ile uyumlu, gerçekçi ve ulaşılabilir olmalı, öğrenci seviyesi göz önünde bulundurulmalıdır.
- Çok fazla ayrıntıdan veya yüzeysellikten kaçınılmalı, açık ve kesin ifadelerle yer verilmelidir.
- Çıktılar belirlenirken ölçülebilir olmalarına özen gösterilmelidir. Bunun için çıktıları tasarlarken nasıl ölçüleceği de göz önünde bulundurulmalıdır.

Her bir çıktı **tek bir cümleden ve ana fiilden oluşmalıdır**. Çıktılar yazılırken **soyut fiiller** (*bilir*, *öğrenir*, *kavrar* vs.) yerine **somut, gerçekçi ve gözlemlenebilir fiiller** (*açıklar*, *tanımlar*, *çözer*, *analiz eder* vs.) **tercih edilmelidir**.

Çıktılar birer sınav sorusuna dönüştürülecek formatta tasarlanabilir.

Örneğin “Mühendisliğin tarihsel gelişimini bilir.” gibi bir çıktı sınav sorusu formatına dönüştürüldüğünde “Mühendisliğin tarihsel gelişimini biliniz.” şeklinde tasarlanacak ve uygunsuz bir soru biçimi ortaya çıkacaktır. Oysaki öğrenme çıktısı “Mühendisliğin tarihsel gelişimini açıklar.” şeklinde tasarlanırsa, bu çıktı “Mühendisliğin tarihsel gelişimini açıklayınız.” gibi bir sınav sorusuna kolaylıkla dönüştürülebilir.

Örnek Öğrenme Çıktıları Tablosu:

Bu dersi başarıyla tamamlayan bir öğrenci;

1. *Çağatay Türkçesi terimini Türkçenin önceki ve sonraki dönemlerini göz önünde bulundurarak tanımlar.*
2. *Dönem Türkçesinin oluşma şartlarını, tarihsel arka planını, evrelerini ve yayılma alanlarını açıklar.*
3. *Çağatay Türkçesi kullanılarak yazılmış elyazması veya matbu eserleri okuyarak transkripte eder.*
4. *Çağatay Türkçesiyle yazılmış metinler üzerinde sesbilgisel, biçimbilgisel ve sözdizimsel tahliller yapar.*
5. *Çağatay Türkçesinin her düzeyde dilbilgisel özelliğini farklı Türkçe varyantlarla kıyaslar.*

04.14 Ölçme ve Değerlendirme

Bu kısımda, öğrencilerin dersin öğrenme çıktılarına erişip erişmediklerinin hangi yöntem veya yöntemlerle ölçülüp değerlendirileceği sayı ve katkı yüzdesi üzerinden verilmelidir. Yüzde işareti kullanılmamalıdır. **Burada verilen oranlar ve sayılar AKTS İş Yükü Tablosu ile uyumlu olmalıdır.** **Örneğin 1 adet ödev verilmiş ise, AKTS İş Yükü Tablosu’nda da ödev için iş yükü belirlenmelidir.**

Ölçme-değerlendirmede uygulanacak yöntemler, sorulacak sorular vs. program amacı ve yeterlilikleri; dersin amacı, içeriği, öğrenme çıktıları gibi hususlarla da uyumlu olmalıdır.

Ölçme ve değerlendirmede klasik vize ve sınav sisteminin dışında alternatif ölçme-değerlendirme yöntemleri de kullanılmalıdır. Bu yöntemlerle ilgili olarak Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine Uyum ve Akreditasyon Ofisinin web sayfası üzerinde (hitit.edu.tr/tr/akreditasyon) ve HUZEM’de yer alan Alternatif Ölçme-Değerlendirme Yöntemleri dosyası incelenebilir. Kullanılan alternatif ölçme-değerlendirme yöntemleri *Diğer* başlığından sonra gelen parantezler içinde gösterilebilir.

04.15 Haftalık Ders İçeriği

Haftalara göre ders içerikleri, tanımlanan haftalık ders saati sınırları içinde erişilebilir, ölçülebilir olmalı ve anlaşılır bir şekilde kısa, net ifadelerle tabloya girilmelidir. Haftalık ders içerikleri dersin amacı, kaynakları ve öğrenme çıktıları ile de uyumlu olmalıdır.

"Ara Sınav, Genel Sınav, Genel Değerlendirme, Genel Tekrar, Giriş" gibi hususlara ders içerikleri tablosunda yer verilmemeli, 14 haftanın tamamı ders olarak tanımlanmalıdır.

İlgili haftalarda konular birbirini tekrar etmemeli, yani bir konu başka bir haftaya olduğu gibi yazılmamalı, çeşitlilik sağlanmalıdır.

04.16 Dersin Program Yeterliliklerine Katkısı

Burada Program Yeterliliklerinin tamamı (örneğin 15 yeterlilik varsa 15'i de) tabloda gösterilmelidir. Ancak Katkı Düzeyleri yoğun olmamalıdır. Bir dersin katkı düzeyi hep 4, 5 gibi yazılırsa, öğrenci tüm programdan edineceği bilgi, beceri ve yetkinliği yalnızca bu dersle kazanabilir anlamına gelecektir. Dolayısıyla bu kısımda gerçekçi olunmalıdır.

Bir ders program yeterliliklerinin çok azına katkı sağlayabilir ancak hiçbirine katkı sağlamaması o dersin tasarımıyla ilgili bir soruna işaret eder. Dolayısıyla her ders yeterli ölçüde program yeterliliklerinin en az birkaçına katkı sağlamalıdır. Bir dersin program yeterliliklerinin tamamına katkı sağlıyor olacak şekilde tasarlanması ise yine o dersin planlanmasıyla ilgili bir soruna işaret eder.

Bir ders bir program yeterliliğine katkı sağlamasa dahi ilgili yeterlilik tabloda gösterilmeli, ancak *Katkı Düzeyi* sütunu 0 olarak işaretlenmelidir.

04.17 Öğrenme Çıktıları - Program Yeterlilikleri Eşleştirme Matrisi

Bu matriste, örnekte de görüleceği üzere, dersin öğrenme çıktılarının sayısı dikey düzlemde numaralandırılmalı ve program yeterliliklerinin sayısı da yatay ekseninde numaralandırılarak sıralanmalıdır. Değerlendirmede, bir önceki tablo olan “Dersin Program Yeterliliklerine Katkısı” ile uyum sağlanmalıdır. Örneğin PY-1’in, bir önceki tabloda (Dersin Program Yeterliliklerine Katkısı tablosunda) değeri (Katkı Düzeyi) 3 ise, ÖÇ’lerin PY-1 altındaki toplamının ortalaması 3 ve civarına denk olmalıdır.

Program yeterliliklerinin adedi 14 olan bir programda öğrenme çıktısının sayısı 5 olan bir ders için örnek bir eşleştirme matrisi:

ÖĞRENME ÇIKTILARI - PROGRAM YETERLİLİKLERİ EŞLEŞTİRME MATRİSİ														
ÖÇ/PÇ	PY-1	PY-2	PY-3	PY-4	PY-5	PY-6	PY-7	PY-8	PY-9	PY-10	PY-11	PY-12	PY-13	PY-14
ÖÇ-1	3	1	3	1	1	1	0	0	1	0	3	0	0	0
ÖÇ-2	3	0	2	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
ÖÇ-3	3	1	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	1
ÖÇ-4	1	1	2	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	1
ÖÇ-5	4	0	2	1	0	1	1	0	1	0	3	0	0	1
Katkı Düzeyi: 0- Katkı Yok 1- Çok Düşük 2- Düşük 3- Orta 4- Yüksek 5- Çok Yüksek														

04.18 AKTS / İş Yüğü Tablosu

Dersin AKTS kredisi, toplam iş yükünün (bu, saat cinsindendir) 25'e bölünmesiyle oluşur. Örneğin haftada 2 saatlik, 5 AKTS'lik bir ders için Toplam İş Yüğü 125 ve civarında olmalıdır (120 veya 130 aralığında da olabilir, bölündüğünde 5'e yuvarlama yapılabilir). Bu iş yükü, öğrencinin bu dersi başarması, dersin öğrenme çıktılarına ulaşabilmesi için bir dönem boyunca ne kadar zaman harcayacağını, diğer bir ifadeyle ve genel tabirle, "hayatından kaç saat gideceğini" gösterir. Buna derste bulunduğu, dersi dinlediği süre, hatta sınavda geçirdiği süre bile dâhildir.

AKTS kredisi dersin haftalık ders saatinden düşük olamaz.

Ölçme ve Değerlendirme tablosunda yazılmayan uygulamalar burada yer almamalıdır. Bu tablo da dersin öğrenme çıktılarıyla uyumlu olmalıdır. Örneğin meslekî ağırlıklı bir programda yer alan uygulamalı bir dersin öğrenme çıktıları da ağırlıklı olarak beceriler kazandırmaya yönelik olduğundan ölçme-değerlendirmede mutlaka ödev, proje, deney vs. tanımlanmalı, bunları sayıları belirtilmelidir.

Ölçme ve Değerlendirmede *Ödev, Proje* vs. yoksa AKTS / İş Yüğü Tablosunda da bu unsurlara yer verilmemelidir. Ancak bu unsurlar Ölçme ve Değerlendirmeye dâhilse, tabloda mutlaka gösterilmelidir. 2 saatlik, 5 AKTS'lik teorik bir ders için örnek "AKTS / İş Yüğü Tablosu" şöyledir:

AKTS / İŞ YÜĞÜ TABLOSU			
Etkinlikler	Sayısı	Süresi	Toplam İş Yüğü
Teorik Ders	14	2	28
Uygulamalı Ders			
Ödev(ler) / Seminer(ler)	1	8	8
Akran Değerlendirmesi	1	2	2
Uygulama (Laboratuvar, Atölye, Arazi Çalışması)			
Ders Dışı Etkinlikler (Kütüphane Çalışması, Bireysel Çalışma vs.)	10	1	10
Kısa Sınav(lar)	2	10	20
Ara Sınav(lar)a Hazırlık ve Ara Sınav(lar)	1	25	25
Yarıyıl Sonu Sınavına Hazırlık ve Yarıyıl Sonu Sınavı	1	32	32
Toplam İş Yüğü (Saat)			125
Toplam İş Yüğü / Haftalık İş Yüğü(25) Dersin AKTS Kredisi			5

Programın öğretim planı hazırlanırken dönemlere göre dengeli AKTS kredisi dağılımı yapılmalı, TYYÇ düzeylerine göre mezuniyet kredileri belirlenmeli, alt limitler göz önünde bulundurulmalıdır. Üniversitemiz programlarında bu hususa dikkat edilmiş olsa da tekrar hatırlatmakta fayda bulunmaktadır.

Bir programda, bir dönemdeki derslerin toplam AKTS kredisi 30'dan düşük olmamalıdır. Önlisans programları en az 120, lisans programları ise en az 240 AKTS'ye sahip olmalıdır.

AKTS kredisi ve iş yükü hesaplamaları ders özelinde yapılmalıdır. Bazı dersler öğrenci iş yükünün fazla olmasını gerektirirken bazı dersler öğretici tarafındaki yükün fazla olmasını gerektirebilir. AKTS kredi düzenlemesi ve iş yükü hesaplaması yapılırken öğrenciler başta olmak üzere geri bildirimler ve görüşmeler yoluyla ilgili tüm paydaşlardan görüş alınması yerinde olacaktır. Ayrıca dersin öğrenme çıktıları da AKTS kredisinin ve dolayısıyla iş yükünün hesaplanmasında önemli bir faktördür.

05 SON NOTLAR

Bu kılavuzda yer almayan veya farklı uygulamalar gerektiren durumlarda Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine Uyum ve Akreditasyon Ofisi ile irtibata geçiniz. Kılavuz, güncel gelişmelere bağlı olarak belirli zamanlarda güncellenebilecektir. Güncelleme geçmişi, Kılavuzun ilk içerik sayfasındaki dosya sürümü/tarihi üzerinden kontrol edilebilir. Kılavuzun en güncel sürümü Ofisimizin web sitesi üzerinden erişilebilir durumda olacaktır.

Üniversitemiz birimlerine bağlı tüm programlarda program profili veya öğretim planı (müfredat) oluşturma, var olan profillerde/planlarda güncelleme (ders ekleme, ders düzenleme, kredi bilgisi değişimi, diğer güncellemeler vs.) yapılmak istenmesi durumunda [Ek-4](#)'te yer alan silsile takip edilmelidir.

13

HER TÜRLÜ SORU, GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİNİZ İÇİN

akreditasyon@hitit.edu.tr

0(364) 219 1997

Ek-1: TYYÇ Düzey Yeterlilikleri

5. Düzey: Önlisans

Bunlar genel yeterlilikler olup temel alanlara özgü yeterlilikler için TYYÇ sayfası incelenmelidir.

TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ (TYYÇ)						
5. Düzey (Önlisans Eğitimi) Yeterlilikleri						
TYYÇ DÜZEYİ	BİLGİ -Kuramsal -Olgusal	BECERİLER -Bilişsel -Uygulamalı	YETKİNLİKLER			
			Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
5 ÖN LİSANS EQF-LLL: 5. Düzey QF-EHEA: Kısa Düzey	-Ortaöğretim düzeyinde kazanılan yeterliliklere dayalı olarak alanındaki güncel bilgileri içeren ders kitapları, uygulama araç-gereçleri ve diğer kaynaklarla desteklenen temel düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olma.	- Alanında edindiği temel düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri aynı alanda bir ileri eğitim düzeyinde veya aynı düzeydeki bir alanda kullanabilme becerileri kazanma. - Alanında edindiği temel düzeydeki bilgi ve becerileri kullanarak, verileri yorumlayabilme ve değerlendirebilme, sorunları tanımlayabilme, analiz edebilme, kanıtlara dayalı çözüm önerileri geliştirebilme.	- Alanı ile ilgili temel düzeydeki bir çalışmayı bağımsız olarak yürütebilme. - Alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunları çözmek için ekip üyesi olarak sorumluluk alabilme. - Sorumluluğu altında çalışanların bir proje çerçevesinde gelişimlerine yönelik etkinlikleri yürütebilme.	- Alanında edindiği temel düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirebilme, öğrenme gereksinimlerini belirleyebilme ve karşılayabilme. - Öğrenimini aynı alanda bir ileri eğitim düzeyine veya aynı düzeydeki bir mesleğe yönlendirebilme. - Yaşamboyu öğrenme bilinci kazanmış olma.	- Alanı ile ilgili konularda sahip olduğu temel bilgi ve beceriler düzeyinde düşüncelerini yazılı ve sözlü iletişim yoluyla aktarabilme. - Alanı ile ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşabilme. - Bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü A2 Genel Düzeyi'nde kullanarak alanındaki bilgileri izleyebilme ve meslektaşları ile iletişim kurabilme. - Alanının gerektirdiği en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı Temel Düzeyinde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanabilme.	- Alanı ile ilgili verilerin toplanması, uygulanması ve sonuçlarının duyurulması aşamalarında toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik değerlere sahip olma. - Sosyal hakların evrenselliği, sosyal adalet, kalite ve kültürel değerler ile çevre koruma, iş sağlığı ve güvenliği konularında yeterli bilince sahip olma.

6. Düzey: Lisans

Bunlar genel yeterlilikler olup temel alanlara özgü yeterlilikler için TYYÇ sayfası incelenmelidir.

TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ (TYYÇ) 6. Düzey (Lisans Eğitimi) Yeterlilikleri						
TYYÇ DÜZEYİ	BİLGİ -Kuramsal -Olgusal	BECERİLER -Bilişsel -Uygulamalı	YETKİNLİKLER			
			Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
6 LİSANS EQF-LLL: 6. Düzey QF-EHEA: 1. Düzey	- Alanındaki güncel bilgileri içeren ders kitapları, uygulama araç-gereçleri ve diğer kaynaklarla desteklenen ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olma.	- Alanında edindiği ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri kullanabilme. - Alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri kullanarak verileri yorumlayabilme ve değerlendirebilme, sorunları tanımlayabilme, analiz edebilme, araştırmalara ve kanıtlara dayalı çözüm önerileri geliştirebilme.	- Alanı ile ilgili ileri düzeydeki bir çalışmayı bağımsız olarak yürütebilme. - Alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunları çözmek için bireysel ve ekip üyesi olarak sorumluluk alabilme. - Sorumluluğu altında çalışanların bir proje çerçevesinde gelişimlerine yönelik etkinlikleri planlayabilme ve yönetebilme.	- Alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirebilme, - Öğrenme gereksinimlerini belirleyebilme ve öğrenmesini yönlendirebilme. -Yaşamboyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirebilme.	- Alanı ile ilgili konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirebilme; düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini yazılı ve sözlü olarak aktarabilme. - Alanı ile ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekleyerek uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşabilme. -Toplumsal sorumluluk bilinci ile yaşadığı sosyal çevre için proje ve etkinlikler düzenleyebilme ve bunları uygulayabilme. - Bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü B1 Genel Düzeyi'nde kullanarak alanındaki bilgileri izleyebilme ve meslektaşları ile iletişim kurabilme. - Alanının gerektirdiği en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı İleri Düzeyinde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanabilme.	- Alanı ile ilgili verilerin toplanması, yorumlanması, uygulanması ve sonuçlarının duyurulması aşamalarında toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik değerlere uygun hareket etme. - Sosyal hakların evrenselliği, sosyal adalet, kalite kültürü ve kültürel değerlerin korunması ile çevre koruma, iş sağlığı ve güvenliği konularında yeterli bilince sahip olma.

7. Düzey: Yüksek Lisans

Bunlar genel yeterlilikler olup temel alanlara özgü yeterlilikler için TYYÇ sayfası incelenmelidir.

TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ (TYYÇ) 7. Düzey (Yüksek Lisans Eğitimi) Yeterlilikleri						
TYYÇ DÜZEYİ	BİLGİ -Kuramsal -Olgusal	BECERİLER -Bilişsel -Uygulamalı	YETKİNLİKLER			
			Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
7 YÜKSEK LİSANS EQF-LLL: 7. Düzey QF-EHEA: 2. Düzey	- Lisans düzeyi yeterliliklerine dayalı olarak, aynı veya farklı bir alanda bilgilerini uzmanlık düzeyinde geliştirebilme ve derinleştirebilme. - Alanının ilişkili olduğu disiplinler arası etkileşimi kavrayabilme.	- Alanında edindiği uzmanlık düzeyindeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri kullanabilme. - Alanında edindiği bilgileri farklı disiplin alanlarından gelen bilgilerle bütünleştirerek yorumlayabilme ve yeni bilgiler oluşturabilme, - Alanı ile ilgili karşılaşılan sorunları araştırma yöntemlerini kullanarak çözümleyebilme.	- Alanı ile ilgili uzmanlık gerektiren bir çalışmayı bağımsız olarak yürütebilme. - Alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunların çözümü için yeni stratejik yaklaşımlar geliştirebilme ve sorumluluk alarak çözüm üretebilme. - Alanı ile ilgili sorunların çözülmesini gerektiren ortamlarda liderlik yapabilme.	- Alanında edindiği uzmanlık düzeyindeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirebilme ve öğrenmesini yönlendirebilme.	- Alanındaki güncel gelişmeleri ve kendi çalışmalarını, nicel ve nitel veriler ile destekleyerek alanındaki ve alan dışındaki gruplara, yazılı, sözlü ve görsel olarak sistemli biçimde aktarabilme. - Sosyal ilişkileri ve bu ilişkileri yönlendiren normları eleştirel bir bakış açısıyla inceleyebilme, geliştirebilme ve gerektiğinde değiştirmek üzere harekete geçebilme. - Bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü B2 Genel Düzeyi'nde kullanarak sözlü ve yazılı iletişim kurabilme. - Alanının gerektirdiği düzeyde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini ileri düzeyde kullanabilme.	- Alanı ile ilgili verilerin toplanması, yorumlanması, uygulanması ve duyurulması aşamalarında toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik değerleri gözeterek denetleyebilme ve bu değerleri öğretebilme. - Alanı ile ilgili konularda strateji, politika ve uygulama planları geliştirebilme ve elde edilen sonuçları, kalite süreçleri çerçevesinde değerlendirebilme. - Alanında özümstedikleri bilgiyi, problem çözme ve/veya uygulama becerilerini, disiplinlerarası çalışmalarda kullanabilme.

8. Düzey: Doktora

Bunlar genel yeterlilikler olup temel alanlara özgü yeterlilikler için TYYÇ sayfası incelenmelidir.

TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ (TYYÇ) 8. Düzey (Doktora Eğitimi) Yeterlilikleri						
TYYÇ DÜZEYİ	BİLGİ -Kuramsal -Olgusal	BECERİLER -Bilişsel -Uygulamalı	YETKİNLİKLER			
			Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
8 DOKTORA — EQF-LLL: 8. Düzey — QF-EHEA: 3. Düzey	- Yüksek lisans yeterliliklerine dayalı olarak alanındaki güncel ve ileri düzeydeki bilgileri özgün düşünce ve/veya araştırma ile uzmanlık düzeyinde geliştirebilme, derinleştirebilme ve alanına yenilik getirecek özgün tanımlara ulaşabilme. - Alanının ilişkili olduğu disiplinler arası etkileşimi kavrayabilme; yeni ve karmaşık fikirleri analiz, sentez ve değerlendirmede uzmanlık gerektiren bilgileri kullanarak özgün sonuçlara ulaşabilme.	-Alanındaki yeni bilgileri sistematik bir yaklaşımla değerlendirebilme ve kullanabilme. - Alanına yenilik getiren, yeni bir düşünce, yöntem, tasarım ve/veya uygulama geliştirebilme ya da bilinen bir düşünce, yöntem, tasarım ve/veya uygulamayı farklı bir alana uygulayabilme, özgün bir konuyu araştırabilme, kavrayabilme, tasarlayabilme, uyarlayabilme ve uygulayabilme. -Yeni ve karmaşık düşüncelerin eleştirel analizini, sentezini ve değerlendirmesini yapabilme. - Alanı ile ilgili çalışmalarda araştırma yöntemlerini kullanabilmede üst düzey beceriler kazanmış olma.	- Alanına yenilik getiren, yeni bir düşünce, yöntem, tasarım ve/veya uygulama geliştiren ya da bilinen bir düşünce, yöntem, tasarım ve/veya uygulamayı farklı bir alana uygulayan özgün bir çalışmayı bağımsız olarak gerçekleştirerek alanındaki ilerlemeye katkıda bulunabilme. - Alanı ile ilgili en az bir bilimsel makaleyi ulusal ve/veya uluslararası hakemli dergilerde yayınlamak ve/veya özgün bir yapıt üreterek ya da yorumlayarak alanındaki bilginin sınırlarını genişletebilme. - Özgün ve disiplinlerarası sorunların çözülmesini gerektiren ortamlarda liderlik yapabile.	- Yaratıcı ve eleştirel düşünme, sorun çözme ve karar verme gibi üst düzey zihinsel süreçleri kullanarak alanı ile ilgili yeni düşünce ve yöntemler geliştirebilme.	- Sosyal ilişkileri ve bu ilişkileri yönlendiren normları eleştirel bir bakış açısıyla inceleyebilme, geliştirebilme ve gerektiğinde değiştirmeye yönelik eylemleri yönetebilme. - Uzman kişiler ile alanındaki konuların tartışılmasında özgün görüşlerini savunabilme ve alanındaki yetkinliğini gösteren etkili bir iletişim kurabilme. - Bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü C1 Genel Düzeyi'nde kullanarak ileri düzeyde yazılı, sözlü ve görsel iletişim kurabilme ve tartışabilme.	- Alanındaki bilimsel, teknolojik, sosyal veya kültürel ilerlemeleri tanıtarak, yaşadığı toplumun bilgi toplumu olma ve bunu sürdürebilme sürecine katkıda bulunabilme. - Alanı ile ilgili konuların sorunların çözümünde stratejik karar verme süreçlerini kullanarak işlevsel etkileşim kurabilme. - Alanı ile ilgili konularda karşılaşılan toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik sorunların çözümüne katkıda bulunabilme ve bu değerlerin gelişimini destekleyebilme.

Ek-2: 21. Yüzyıl Yetkinlikleri (Anahtar Yetkinlikler)

Anahtar yetkinlikler, hayat boyu öğrenme kapsamında her bireyin kazanması beklenen tanımlanmış sekiz yetkinliktir. Anahtar yetkinliklerin tümü birbiriyle ilişkili olup her birinde eleştirel düşünme, yaratıcılık, inisiyatif alma, problem çözme, risk değerlendirmesi yapma, karar alma ve duyguların yapıcı bir şekilde yönetilmesine odaklanılmaktadır. Anahtar yetkinlikler şu şekilde tanımlanmıştır:

Yetkinlik	Açıklaması
Anadilde iletişim	Kavram, düşünce, fikir, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) ve eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilssel etkileşimde bulunmak.
Yabancı dillerde iletişim	Yabancı dillerde iletişim, kültürlerarası anlayış becerilerini de gerektirir. Bireyin yeterlilik seviyesi, bireyin sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları ile farklı diller arasında değişkenlik gösterir.
Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler	Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamak.
Dijital yetkinlik	İş, günlük yaşam ve iletişim için bilgi toplumu teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar.
Öğrenmeyi öğrenme:	Bu yetkinlik, yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelmektedir
Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler	Bu yetkinlikler, kişisel, kişilerarası ve kültürlerarası yetkinlikleri içermekte; bireylerin, özellikle giderek farklılaşan toplumlarda sosyal ve çalışma yaşamına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar.
İnisiyatif alma ve girişimcilik	Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürmek için yaratıcılık, yenilik ve risk alma yanında, hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir.
Kültürel farkındalık ve ifade	Müzik, edebiyat ve görsel sanatlar da dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdir edilmesidir.

Ek-3: Örnek Ders Bilgi Formu (Lisans/Türkçe)

İlgili ders bilgi formuna <https://hitit.edu.tr/tr/akreditasyon> sitesinde, Belgeler > Kılavuz ve Şemalar kısmından Word formatında ulaşabilirsiniz.

Ders bilgi formu bilgilendirme amaçlı olup farklı öğrenim düzeylerine ve programların ihtiyaçlarına göre düzenlenebilir. Programlar tarafından hazırlanan ders bilgi formlarına son şekli verildikten sonra İngilizce sürümleri de hazırlanmalı ve ilgili komisyonlara iletilmelidir (bk *Ek-4 Öğretim Planı Oluşturma/Güncelleme İş Akışı*). Bu form sadece komisyonları bilgilendirme amaçlı olup nihai bilgi girişi ÜBYS'nin ilgili modülü üzerinden *Eğitim Kataloğu*'na yapılacaktır.

HİTİT ÜNİVERSİTESİ DERS BİLGİ FORMU															
Eğitim Biriminin Adı	Fen-Edebiyat Fakültesi														
Program Adı	Türk Dili ve Edebiyatı														
Dersin Adı	Çağatay Türkçesi														
Dersin Kredi ve Saat Bilgileri	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kodu</th> <th>Yarıyılı</th> <th>Teorik</th> <th>Uygulama</th> <th>Toplam</th> <th>Kredi</th> <th>AKTS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>VII</td> <td>2</td> <td>0</td> <td>2</td> <td>2</td> <td>2</td> <td>5</td> </tr> </tbody> </table>	Kodu	Yarıyılı	Teorik	Uygulama	Toplam	Kredi	AKTS	VII	2	0	2	2	2	5
Kodu	Yarıyılı	Teorik	Uygulama	Toplam	Kredi	AKTS									
VII	2	0	2	2	2	5									
Dersin Düzeyi	Önlisans () Lisans (X) Yüksek Lisans () Doktora ()														
Dersin Türü	Zorunlu (X) Seçmeli ()														
Dersin Sorumlusu															
Dersin Amacı	Dersin amacı, öğrencilere Çağatay Türkçesiyle yazılmış metinleri okuma ve bu metinler üzerinde sesbilgi, biçimbilgi, söz dizimi ve sözcük bilgisi, sözcükleri tanımlama ve Türkçenin diğer dönemleriyle karşılaştırılması hususunda gerekli bilgi, beceri ve yetkinlikleri kazandırmaktır.														
Dersin Özet İçeriği	Derste, Çağatay Türkçesinin sesbilgisel, biçimbilgisel, sözcüksel başta olmak üzere çeşitli dilbilgisel düzeylerdeki özelliklerine değinilecek ve dönem Türkçesiyle yazılmış metinlerden hareketle okumalar ve tabliller yapılarak Çağatay Türkçesiyle ilgili mevcut literatür aktarılabılır.														
Ön Koşul Dersleri	-														
Öğretim Yöntemleri	Anlatım, Tartışma, Soru-Cevap, Sunum														
Kaynaklar	- Akalin, M. (1998). <i>Tarihi Türk Şiirleri</i>. Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları. - Argunçalı, M. (2013). <i>Çağatay Türkçesi</i>. Kesit Yayınları. - Eckmann, J. (2003). <i>Harezmi, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar</i> (Haz. Serkaya, O. F.). Türk Dil Kurumu Yayınları. - Eckmann, J. (2009). <i>Çağatayca El Kitabı</i> (Çev. Karaağaç, G.). Kesit Sunum Yayınları. - Ölmez, Z. K. (1996). <i>Şecere-i Terakime (Türkmenlerin Soykütüğü)</i>. Kesit Sunum Yayınları. - Ünlü, S. (2013). <i>Çağatay Türkçesi Sözlüğü</i>. Eğitim Yayınevi.														
Dersin Öğrenme Çıktıları	Bu ders başarıyla tamamlayan bir öğrenci; 1. Çağatay Türkçesi terimini Türkçenin önceki ve sonraki dönemlerini gözetiminde bulundurarak tanımlar. 2. Dönem Türkçesinin oluşma şartlarını, tarihsel arka planını, evrelerini ve yayılma alanlarını açıklar. 3. Çağatay Türkçesi kullananlar yazılmış el yazması veya matbu eserleri okuyarak transkripte eder. 4. Çağatay Türkçesiyle yazılmış metinler üzerinde sesbilgisel, biçimbilgisel ve sözcüksel tabliller yapar. 5. Çağatay Türkçesinin her düzeyde dilbilgisel özelliklerini farklı Türkçe varyantlarıyla kıyaslar.														

Araçlar				Sayı	Katkı Yüzdesi
Ölçme ve Değerlendirme	Ara Sınavlar	Kısa Sınav(lar)	2	10	
		Sınav(lar)	1	20	
		Yarıyıl/Yıl İçi Uygulamaları			
		Arazi Çalışmaları			
		Ödev(ler)			
		Proje(ler)			
		Laboratuvar(lar)			
		Diğer (Akrak Değerlendirmesi)	1	10	
		Yarıyıl İçi Toplamı (Toplamı 40 olmalıdır.)	1	40	
		Yarıyıl Sonu Sınavlar	Kısa Sınav(lar)		
Sınav(lar)	1		60		
Yarıyıl/Yıl İçi Uygulamaları					
Arazi Çalışmaları					
Ödev(ler)					
Proje(ler)					
Laboratuvar(lar)					
Diğer (.....)					
Yarıyıl Sonu Toplamı (Toplamı 60 olmalıdır.)	1		60		

HAFTALIK DERS İÇERİĞİ	
Hafta	Konular
1	Çağatay Türkçesini hazırlayan şartlar ve tarihi arka plan
2	Çağatay Türkçesinin tanımı ve sınıfları
3	Çağatay Türkçesiyle yazılmış metinlerin bulunuşu, okunuşu ve ilk çalışmalar
4	Bir üst-dil olarak Çağatay Türkçesi ve evreleri
5	Çağatay Türkçesinin sesbilgisel özellikleri ve diğer varyantlarla karşılaştırılması
6	Çağatay Türkçesinin biçimbilgisel özellikleri ve diğer varyantlarla karşılaştırılması
7	Çağatay Türkçesinin sözcüksel özellikleri ve diğer varyantlarla karşılaştırılması
8	Ali Şir Nevayî'nin divanları ve diğer eserleri üzerinden analiz çalışmaları
9	Babürname metni üzerinden analiz çalışmaları
10	Çağatay Türkçesiyle yazılmış şiirli mensur üzerinden analiz çalışmaları
11	Şecere-i Terakime metni üzerinden analiz çalışmaları
12	Çağatay Türkçesi dönemi sözcükleri üzerinde inceleme, analiz ve karşılaştırma
13	Çağatay Türkçesi üzerine çağdaş varyantlarda yapılmış çalışmalar
14	Çağatay Türkçesinin önceki ve sonraki dönemlerle karşılaştırılması

DERSİN PROGRAM ÇIKTILARINA KATKISI		
No	Program Çıktıları	Katkı Düzeyi
PC-1	Türk dili ve edebiyatının temel kavramlarını, eserlerini, olgularını, etkileşim yollarını ve aşamalarını tanımlar.	3
PC-2	Türk dili ve edebiyatının dünya dilleri ve edebiyatları içerisindeki yeri ve önemiyle ilgili detayları açıklar.	1
PC-3	Türk dili ve edebiyatının temelinin oluşturan tarihi ve modern kaynaklara ulaşım bunları değerlendirir ve farklı mecalarda kullanır.	2
PC-4	Türk dili ve edebiyatı kapsamındaki her türlü bilgi ve beceriyi gerek akademik gerek popüler ortamlarda kullanır ve uygular.	1
PC-5	Edebiyat ve dilcilik çalışmalarının kuramsal ve eleştirel metodlarını kullanarak Türk dili ve	0

Ek-4: Öğretim Planı Oluşturma/Güncelleme İş Akışı

Üniversitemiz birimlerine bağlı programlarda program profili veya öğretim planı (müfredat) oluşturma veya var olan profillerde/planlarda güncelleme (öğrenim çıktısı ekleme/güncelleme, ders ekleme, ders düzenleme, kredi bilgisi değişimi, diğer güncellemeler vs.) yapılması durumunda aşağıdaki silsile takip edilmelidir. İlgili düzenlemeler ve süreçler Üniversitenin belirlemiş olduğu takvime göre yapılmalıdır.

